
РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

DOI: 10.25140/2410-9576-2022-2(25)-124-136

УДК 332.14:502.33

JEL Classification: O2; P25; R58

Хохуляк Олеся

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри зеленої економіки та економіки природокористування
Державна екологічна академія післядипломної освіти
та управління (Київ, Україна)

E-mail: oleolex.22@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0778-5501>**РОЛЬ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
ГРОМАД**

Анотація. У статті обґрунтовано роль стратегічного планування у системі забезпечення сталого розвитку територіальних громад. Аргументовано уявлення про територіальну громаду, як об'єкт стратегування, що дало змогу інтерпретувати стратегічне планування як інструмент узгодження функцій оцінки, планування, розробки, регулювання та контролю за реалізацією заходів націлених на балансування соціальних, екологічних та економічних процесів розвитку територіальної громади. Застосування інструментарію стратегічного планування сталого розвитку територіальних громад також дає змогу координувати та узгоджувати державні та місцеві пріоритети із суспільними інтересами, визначати ресурсні можливості й потенціали, та обґрунтовувати їх оптимальний варіант використання з можливих альтернативних.

Ключові слова: стратегія; планування; роль; сталий розвиток; територіальна громада; функції.

Рис.: 1. Табл.: 1. Бібл.: 11.

Постановка проблеми. У сучасних умовах мінливих змін в економіці територіальних одиниць важким завданням є прогноз реалізації пріоритетів їхнього розвитку. Тому, зважаючи на низьку фінансову спроможність територіальних громад щодо реалізації програм, необхідною умовою є запровадження інструментів стратегування в процес місцевого самоврядування. Це зумовлює необхідність формування цілісного уявлення про територіальну громаду як об'єкт стратегування сталого розвитку, що в комплексі є системним завданням, вирішення якого передбачає розробку нових підходів та методів. Тому, з огляду на нові особливості адміністративно-територіального розвитку України й низку еколого-економічних проблем, завдання стратегічного планування з метою сталого розвитку територіальних громад потребує суттєвого теоретико-методичного обґрунтування.

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методичні питання стратегічного планування на національному та регіональному рівнях, а також підходи до реалізації стратегій розвитку економіки висвітлені у працях багатьох вітчизняних та закордонних учених. В їхніх працях розкриваються основні завдання та функції стратегічного планування з урахуванням галузевих чи територіальних особливостей. Зокрема, К. Пастух зазначає, що «одним з елементів спеціального економічного інструментарію муніципального менеджменту є стратегічне планування» [1, с. 196]. При цьому для розвитку будь-якої територіальної громади, визначальним чинником вона визначає розробку стратегії [1, с. 197]. Натомість М. Свистович визначає стратегічне планування як формалізований процес постановки стратегічних цілей і розробки багатоваріантного стратегічного плану їх досягнення на основі обраної стратегії [2]. І згідно з таким трактуванням головним результатом стратегічного планування є стратегічний план, що передбачає обґрунтування основних завдань та ресурсів, необхідних для досягнення стратегічних цілей [2, с. 38]. С. Романюк також звертає увагу на те, що саме стратегічний план заснований на баченні, яке містить картину майбутнього, але й передбачає гнучкість для адаптації бачення в часі й відповідно до вимог, що виникають [3].

На думку У. Кінга та Д. Кліланда, завдання стратегічного планування полягає в тому, щоб визначити цілі, напрями діяльності та шляхи створення, а також виробити політику, яка забезпечить досягнення цілей. Кінцевим результатом процесу стратегічного планування є стратегічні рішення [4, с. 24]. Н. Сментина та А. Фіалковська зазначають, що головне призначення стратегічного планування – створити й підтримати відповідність між цілями розвитку, потенційними можливостями й шансами [5]. Стратегічне планування в системі муніципального менеджменту виконує насамперед аналітично-прогностичну функцію. Крім того, воно реалізує і пізнавально-виховну функцію, спрямовану на формування в суб'єктів місцевих відносин нових уподобань та пріоритетів. Результат – це документ, у якому детально викладені заходи, необхідні для досягнення майбутніх цілей, визначених на основі інформації, що отримана під час процесу планування [5].

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Водночас, визнаючи беззаперечний внесок зазначених учених у формування методології планування, зауважимо, що низка положень щодо

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

обґрунтування інституту стратегічного планування в системі забезпечення сталого розвитку територіальних громад потребують ґрунтовнішого та глибшого дослідження.

Мета статті полягає у визначенні ролі стратегічного планування в системі забезпечення сталого розвитку територіальних громад та формулюванні пропозицій щодо його раціональної реалізації.

Виклад основного матеріалу. Система місцевого самоврядування згідно з чинною законодавчою базою передбачає функціонування адміністративно-територіальних одиниць, які представлені такими одиницями: АР Крим, області, райони, міста, райони в містах, селища і села. Сьогодні у зв'язку з прийняттям Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» до адміністративно-територіальних одиниць умовно можна віднести й територіальні громади [6]. Так, станом на 01.01.2022 року в Україні були такі адміністративно-територіальні одиниці: АР Крим, 24 області, Київ та Севастополь, 1469 територіальних громад, 461 місто, 108 районів у містах, 881 селищ та 28369 сільських населених пунктів. Об'єднані територіальні громади (ОТГ) – це вид територіальних громад, які утворювалися в Україні під час адміністративної реформи протягом 2015–2020 рр. через об'єднання суміжних територіальних громад сіл, селищ, міст (відповідних сільських, селищних та міських рад) [6]. У табл. 1 подано кількість громад за категоріями в розрізі областей України.

У червні 2020 р. шляхом трансформації існуючих ОТГ були сформовані нові територіальні громади по всій території України. З того моменту всі громади отримували рівні повноваження, тому застосування терміна «об'єднана» щодо цих громад втратило будь-який сенс.

Поступальний розвиток суспільства підтверджує гіпотезу, що збалансоване соціально-економічне зростання є індикатором ефективного управління будь-якого процесу. При цьому, зарубіжна та вітчизняна практика свідчить про те, що важливим механізмом розвитку будь-якої системи, яка визначає пріоритети певної території є реалізація стратегії [7]. Сучасні підходи до стратегування територіального розвитку ґрунтуються на правилах стратегічного мислення, а сам термін стратегування передбачає систематизацію дій щодо прогнозування та планування, з подальшим контролем і координацією. Стосовно економічної системи територіальних громадах визначення стратегування можна сформулювати наступним чином – це

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

системний процес розробки та реалізації стратегічних документів, що передбачає аналіз поточної ситуації, моніторингу трендів, вироблення концепції, вибору інструментів та методів формування прогнозної моделі розвитку просторової економіки територій.

Таблиця 1

**Кількість територіальних громад за категоріями
в розрізі регіонів України**

Область	Міські	Селищні	Сільські	Усього
АР Крим	–	–	–	–
Вінницька	18	22	23	63
Волинська	11	18	25	54
Дніпропетровська	20	25	41	86
Донецька	43	14	9	66
Житомирська	12	22	32	66
Закарпатська	11	18	35	64
Запорізька	14	17	36	67
Івано-Франківська	15	23	24	62
Київська	24	23	22	69
Кіровоградська	12	16	21	49
Луганська	20	12	5	37
Львівська	39	16	18	73
Миколаївська	9	14	29	52
Одеська	19	25	47	91
Полтавська	16	20	24	60
Рівненська	11	13	40	64
Сумська	15	15	21	51
Тернопільська	18	16	21	55
Харківська	17	26	13	56
Херсонська	9	17	23	49
Хмельницька	13	22	25	60
Черкаська	16	10	40	66
Чернівецька	11	7	34	52
Чернігівська	16	24	17	57
Загалом	409	435	625	1469

Джерело: дані Державної служби статистики України.

Варто зазначити, що планування будь-якої дії, як альтернатива безпосередньому реагуванню на проблемну ситуації та спроба забезпечити превентивну реакцію на внутрішні та зовнішні чинники, характерне для сфери управління вже давно. Однак після розвитку та впровадження у різних країнах моделі, спрямованої на досягнення

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

конкретних результатів, змінилися інструменти планування, у тому числі на територіальному рівні. Тому, на відміну від класичної моделі планування, що опирається на сучасний стан, стратегічне планування здійснюється з майбутнього до сьогодні, орієнтується не на сучасні тренди, а на перспективу досягнення заданих цілей. Це передбачає визначення взаємопов'язаних цілей як для поточної процесної діяльності, так і для програмно-проектної діяльності, яка орієнтована на результати розвитку [8].

Особливий науковий інтерес територіальних громад зумовлений їхнім потенціалом подальшого активного економічного розвитку та здатністю стати локомотивами підвищення рівня та якості життя в країні загалом. У зв'язку з цим актуалізується парадигма сталого розвитку, як нова світоглядна модель, що поєднує екологічний, соціальний та економічний вимір у глобальній перспективі. Така модель сфокусована на максимізацію загальних суспільних благ у довгостроковій перспективі шляхом балансування різновекторних інтересів різноспрямованих представників суспільства.

З позицій розгляду ролі та значення стратегічного планування сталого розвитку територіальних громад слід звернути увагу, що основою цього процесу є територіальні громади. Саме усвідомлення та прийняття населенням, органами місцевого самоврядування територіальних громад змісту стратегічного планування дає змогу визначити роль як в економічних, екологічних та соціальних відносинах. Сучасні територіальні громади є центрами, у яких зосереджено основний потенціал та продуктивні сили суспільства. Як форма просторової організації, територіальні громади є складною системою узгодження різноспрямованих інтересів населення, органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання, яка забезпечує, з одного боку, просторові умови розміщення продуктивних сил, з іншого – методи та форми їх взаємодії.

Відмінною особливістю, що впливає на сталий розвиток територіальної громади як соціо-еколого-економічної системи, є внутрішні зв'язки між елементами всередині цієї системи та зовнішні зв'язки з іншими системами. Тому територіальна громада є складним об'єктом, який повинен мати здатність до реалізації певних завдань у досягненні сталого розвитку при зміні внутрішніх та зовнішніх умов. При цьому розвиток територіальних громад визначається дієвими трансформаціями, спрямованими на формування та досягнення оптимальних

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

структурних пропорцій розміщення продуктивних сил, суспільства та екосистем. Тому формування моделі сталого розвитку територіальних громад зумовлює необхідність розробки механізму територіального стратегічного планування, що дає змогу планувати розвиток громад як відкритих соціо-еколого-економічних систем, враховуючи швидку адаптацію до змін параметрів зовнішнього середовища.

Диференціація територіальних громад за рівнем розвитку, нерівномірність розміщення ресурсів та продуктивних сил, наслідком чого є суттєві відмінності в рівні та якості життя, інвестиційної привабливості вимагають поглибленого розгляду інструментів забезпечення сталого розвитку територій. При цьому варто також врахувати, що окрім нерівномірності територіального розвитку спостерігаються також його асинхронність в часовому проміжку. Поняття асинхронності значною мірою пов'язана з неоднорідністю елементів та міжелементних зв'язків, суперечливістю їхнього впливу на поведінку системи, природних особливостей елементів по-різному реагувати на внутрішні та зовнішні сигнали. Для аналізу асинхронності просторового розвитку може застосовуватися кластеризація територіальних громад. Така кластеризація за відповідними критеріями асинхронності й нерівномірності ілюструє просторову диференціацію територій.

Загалом процес стратегічного планування сталого розвитку територіальних громад передбачає обов'язкову взаємодію суб'єктів соціально-економічної системи, що визначає характер функціонування процесів у такій системі. Запропонована модель відображає процес вирішення завдань планування розвитку територіальних громад з урахуванням [7]:

- національних та регіональних пріоритетів;
- галузевих стратегій розвитку економіки та інфраструктури;
- стратегій соціально-економічного розвитку країни та регіонів.

Розвиток територій характеризується комплексом просторових, економічних, соціальних, культурно-духовних, екологічних та інших чинників, які повинні враховуватись у процесі стратегічного територіального планування. Тому, як правильно зазначає З. Бурик, для територій розробляється не один, а низка планових документів, кожний з яких має свій об'єкт і призначення. У сукупності вони формують цілісну систему планування розвитку територій [9, с. 90].

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Процес стратегічного планування сталого розвитку територіальних громад передбачає реалізацію низки взаємопов'язаних функцій та завдань. Першочерговою функцією, на нашу думку, є формування системи моніторингу та підтримки управлінських рішень, яка спрямована на забезпечення аналітичною інформацією органи місцевого самоврядування. Важливою складовою є також координація державного та місцевого стратегічного планування, що передбачає аналіз внутрішніх та зовнішніх умов, диспропорцій і можливостей розвитку країни, регіону та територіальних громад, а також окремих галузей економіки на різних рівнях управління. Крім цього, зміст вказаної функції залежить від узгодження інтересів та завдань суб'єктів територіальних громад (жителі громади, суб'єкти господарювання та органи місцевого самоврядування), їх декомпозиція і свій вклад у процес стратегування. Для цього необхідно, щоб процес стратегічного планування здійснювався на системній основі, а планові показники мають бути взаємопов'язані з конкретними заходами та відповідними ресурсами [10; 11]. Крім цього, стратегічне планування сталого розвитку територіальних громад має бути орієнтоване не лише на визначення та досягнення пріоритетних цілей та показників, а й на балансування економічного, екологічного та соціального напрямів.

Просторова диференціація територій дає змогу виявити тип територіальної громади та визначити подібні до неї громади за вибраними для аналізу критеріями. Такий підхід може використовуватися як узагальнена оцінка для порівняння територіальних громад. Однак при розробці стратегії розвитку територіальної громади важливо визначити місце та роль окремої громади щодо кожного з індикаторів аналізу. Тому для проведення такого порівняння та візуалізації, на нашу думку, варто застосовувати кластерний підхід, що також дозволить оцінити нерівномірність розвитку територій. У результаті така діагностика дає змогу описати стан об'єднаних територіальних громад, краще зрозуміти їхні особливості, переваги та недоліки, а також визначити стратегічні вектори розвитку й розробити найефективніші заходи підтримки.

Варто відзначити важливість функції адаптації до умов зовнішнього середовища, що полягає в можливості відповідного реагування елементів системи до змін умов середовища проживання та господарювання, а також довкілля та природокористування. Призначення цієї функції полягає у створенні відповідного інструментарію управління,

---

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

коли стане можливим повною мірою використати наявні переваги для досягнення запланованих результатів, нівелюючи негативні впливи загроз та ризиків розвитку територіальних громад.

Важливим є також розробка стратегії функціонування системи, за якої досягнення запланованих результатів передбачатимуть ефективного використання та розподіл фінансових, трудових, природноресурсних та інших ресурсів. Таким чином, пошук збалансованого поєднання цілей та ресурсного потенціалу елементів системи виступає важливою функцією стратегічного планування.

Враховуючи визначені пріоритети соціально-економічної та екологічної політики, цілей та завдань розвитку України та регіону важливим є формування комплексу заходів на рівні територіальної громади, що забезпечують досягнення цих цілей зважаючи на наявні ресурси для їх досягнення. Важливим завданням є також створення умов, що забезпечують залучення громадян та суб'єктів господарювання у процес стратегічного планування, а також координація дій учасників стратегічного планування та заходів, передбачених стратегічними документами за термінами їх реалізації, очікуваними результатами й можливостями забезпечення.

Аналіз завдань та функцій стратегічного планування розвитку територіальних громад показує, що всі результати такого планування, крім, власне, стратегії є логічним виконанням наступних дій: підготовка, формування цілей, моделювання та прогнозування, формування сценаріїв, вибір найкращого варіанта розвитку та формування дорожньої карти стратегії [7, с. 82-83].

Системність стратегічного планування має обов'язково передбачати функціональне поєднання різних стратегічних документів, тобто документи, що розробляються на різних етапах, від прогнозів до планів і програм, мають доповнювати і конкретизувати результати документів попередніх етапів. У свою чергу, плани та програми мають передбачати конкретний інструментарій для досягнення стратегічних цілей сталого розвитку як у галузевому, так і у просторовому вимірах. Тому кінцевим результатом процесу стратегічного планування є розробка не тільки стратегічного плану, а безпосередньо результати досягнення цілей сталого розвитку територіальної громади, сформульованих й затверджених стратегічним планом.

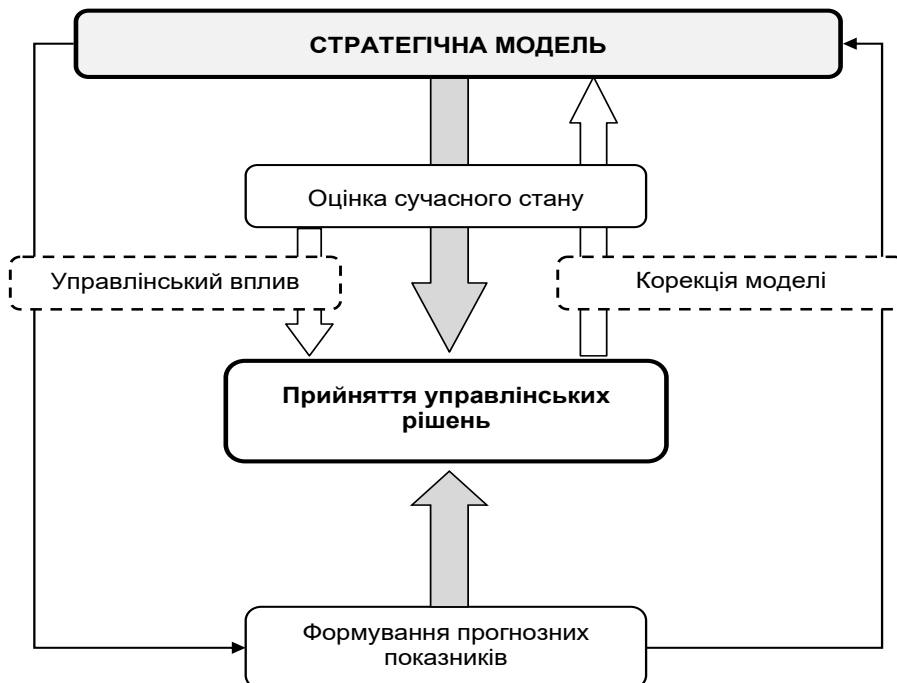
Принципове значення стратегічного планування для забезпечення сталого розвитку територіальних громад полягає у його безпосередньому впливі на соціально-економічні процеси. Реалізація

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

запланованих заходів залежно від сценаріїв розвитку тієї чи іншої події відбувається у вигляді прийнятих рішень через вплив на керовані чинники, ефективність яких визначається встановленими значеннями індикаторів. Таким чином, у системі стратегічного планування сталого розвитку територіальних громад досягається взаємодія між процесами оцінки поточного стану, плановими індикаторами та безпосередньо досягнутими результатами заданих цілей.

З метою прийняття управлінських рішень через запланований вплив на чинники, суб'єкт управління отримує інформацію про поточний стан об'єкту від інформаційно-аналітичної системи. Сформовані за визначеним алгоритмом значення поточних і запланованих показників системи порівнюються, після чого за потреби робиться кореляція моделі і за результатами приймається відповідне управлінське рішення (рис. 1). Об'єднуючим елементом і інтегральним інструментом системи стратегічного планування та управління сталим розвитком територіальної громади є інформаційно-аналітична система, що дає змогу ефективно акумулювати, систематизувати й візуалізувати дані з метою оцінки поточного стану та формування відповідних планових індикаторів, а також проведення аналізу відповідностей.

Рис. 1. Організація внутрішніх зв'язків при прийнятті управлінських рішень у системі стратегічного планування

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Таким чином, за умови відповідного функціонування системи стратегічного планування досягається стан стійкості взаємозв'язків між об'єктами, суб'єктами та процесами управління, що дозволяє сформувати зворотні зв'язки для своєчасної корекції та адаптації на проміжні результуючі індикатори. Узгодженість функціональності елементів стратегічної моделі призводить до підвищення керованості, тобто до ефективної реалізації прийнятих управлінських рішень, що сприяє досягненню цілей сталого розвитку територій.

Висновки і пропозиції. Таким чином, стратегічне планування є сучасним інструментом забезпечення сталого розвитку територіальних громад, що дає змогу узгодити функції оцінки, планування, розробки, регулювання та контролю за реалізацією заходів націлених на балансування соціальних, екологічних та економічних процесів. Воно являє собою комплекс взаємопов'язаних програмних важелів у різних тимчасових інтервалах, які передбачають координацію та узгодження державних та місцевих пріоритетів із суспільними інтересами. А також мають здатність швидкого реагування на зовнішні зміни та визначення ресурсних можливостей і потенціалів та обґрунтовувати їх оптимальний варіант використання з можливих альтернативних.

Безпосередньо удосконалення інструментів та методів стратегічного планування в контексті забезпечення сталого розвитку територіальних громад має відбуватися через реалізацію системи заходів, що налічують організацію збору та обробки інформації, формування баз даних, побудову моделей з метою подальших обґрунтованих рекомендацій щодо управлінського впливу на виявлені проблемні питання соціо-еколого-економічної системи відповідної громади. Для вирішення поставлених завдань необхідно першочергово запровадити заходи з цифрової трансформації процесів оцінки, планування, розробки, регулювання та контролю, що забезпечить органи місцевого самоврядування необхідною аналітичною інформацією для прийняття оптимальних управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Пастух К. Стратегічне планування розвитку територіальних громад / К. Пастух // Науковий вісник: Державне управління. – 2011. – № 1(7). – С. 195–215.
2. Свистович М. Б. Сутність та основні поняття стратегічного планування / М. Б. Свистович // Державне управління: теорія та практика. – 2013. – № 2. – С. 37–43.
3. Романюк С. А. Теорія та практика стратегічного управління / С. А. Романюк. – К. : НАДУ, 2019. – 232 с.

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

---

4. King W. R. *Strategic Planning and Policy* / W. R. King, D. I. Cleland. – New York: Van Nostrand Reinhold, 1979. – 124 p.
5. Сментина Н. В. Стратегічне планування місцевого розвитку : навч. посіб. / Н. В. Сментина, А. А. Фіалковська. – К. : ФОП Гуляєва В.М., 2019. – 244 с.
6. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05 лютого 2015 р. № 157-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 13. – Ст. 91.
7. Хохуляк О. О. Концептуальні основи стратегічного планування розвитку об'єднаних територіальних громад / О. О. Хохуляк // Економічний дискурс. – 2021. – № 3-4. – С. 79–86.
8. Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. / О. В. Берданова, В. М. Вакулєнко, І. В. Валентюк, А. Ф. Ткачук. – К. : НАДУ, 2017. – 121 с.
9. Бурик З. М. Стратегічне планування розвитку територій, як інструмент управління / З. М. Бурик // Публічне урядування. – 2020. – № 5 (25). – С. 53–62.
10. Ісаєва Н. Шляхи вдосконалення системи стратегічного планування в Україні на сучасному етапі / Н. Ісаєва // Економічний вісник. – 2015. – № 4. – С. 88–96.
11. Yousef A.Y. Thaher. The impact of sustainability strategic planning and management on the organizational sustainable performance: A developing-country perspective / Yousef A.Y. Thaher, Ayham A.M. Jaaron // *Journal of Environmental Management*. – 2022. – Vol. 305. – Pp. 25–31.

References

1. Pastukh, K. (2011). *Strategichne planuvannia rozvytku terytorialnykh hromad*. [Strategic planning for the development of territorial communities]. *Naukovyi visnyk: Derzhavne upravlinnia – Scientific Bulletin: Public Administration*, 1(7), 195–215.
2. Svystovych, M.B. (2013). *Sutnist ta osnovni poniattia stratehichnoho planuvannia* [The essence and basic concepts of strategic planning]. *Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka – Public administration: theory and practice*, 2, 37–43.
3. Romaniuk, S.A. (2019). *Teoriia ta praktyka stratehichnoho upravlinnia* [Theory and practice of strategic management]. NADU.
4. King, W.R., & Cleland, D.I. (1979). *Strategic Planning and Policy*. Van Nostrand Reinhold.
5. Smentyna, N.V., & Fialkovska, A.A. (2019). *Strategichne planuvannia mistsevoho rozvytku* [Strategic planning of local development]. FOP Huljaieva V.M.
6. Pro dobrovilne obiednannia terytorialnykh hromad [On voluntary unification of territorial communities], Law of Ukraine dated February 5, 2015 № 157-VIII.
7. Khokhuliak, O.O. (2021). *Kontseptualni osnovy stratehichnoho planuvannia rozvytku obiednanykh terytorialnykh hromad* [Conceptual foundations of strategic planning for the development of united territorial communities]. *Ekonomichnyi dyskurs – Economic discourse*, 3-4, 79–86.
8. Berdanova, O.V., Vakulenko, V.M., Valentiuk, I.V., & Tkachuk, A.F. (2017). *Strategichne planuvannia rozvytku obiednanoi terytorialnoi hromady* [Strategic planning for the development of a united territorial community]. NADU.

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

---

9. Buryk, Z.M. (2020). Stratehichne planuvannia rozvytku terytorii, yak instrument upravlinnia. [Strategic planning of territorial development as a management tool]. *Publichne uriaduvannia – Public administration*, 5(25), 53–62.

10. Isayeva, N. (2015). Shliakhy vdoskonalennia systemy stratehichnoho planuvannia v Ukraini na suchasnomu etapi [Ways to improve the strategic planning system in Ukraine at the current stage]. *Ekonomichnyi visnyk – Economic Herald*, 4, 88–96.

11. Yousef, A.Y. Thaher, Ayham A.M. Jaaron. (2022). The impact of sustainability strategic planning and management on the organizational sustainable performance: A developing-country perspective. *Journal of Environmental Management*, 305, 25–31.

Отримано 05.10.2022

UDC 332.14:502.33

JEL Classification: O2, P25, R58

Olesia Khokhuliak

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor Department of Green Economics and Environmental Economics
State Ecological Academy of Postgraduate Education
and Management (Kyiv, Ukraine)

E-mail: oleolex.22@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0778-5501>

**THE ROLE OF STRATEGIC PLANNING IN THE SYSTEM
OF ENSURING SUSTAINABLE DEVELOPMENT
OF TERRITORIAL COMMUNITIES**

Abstract. *The article substantiates the role of strategic planning in the system of ensuring sustainable development of territorial communities. The availability of such tools will allow territorial communities to form the most reasonable and probable development scenarios, which will become a driver of economic growth. The idea of the territorial community as an object of strategizing was argued, which made it possible to interpret strategic planning as a tool for coordinating the functions of assessment, planning, development, regulation and control over the implementation of measures aimed at balancing the social, ecological and economic processes of the development of the territorial community. The application of the toolkit of strategic planning for the sustainable development of territorial communities also makes it possible to coordinate and harmonize state and local priorities with public interests, to determine resource opportunities and potentials, and to justify their optimal use option from possible alternatives.*

The main functions and tasks of strategic planning for the sustainable development of territorial communities are substantiated, namely: the formation of a monitoring system and support for management decisions; coordination of state and local strategic planning; spatial differentiation of territories; adaptation to environmental conditions; effective use and distribution of financial, labor, natural and other resources; creation of conditions that ensure the involvement of citizens and business entities in the process of strategic planning, as well as coordination of actions of strategic planning participants and measures provided for by strategic documents. The analysis of the tasks and functions of strategic planning for the

---

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

---

development of united territorial communities shows that all the results of such planning, except, in fact, the strategy, are the logical implementation of the following actions: preparation, formation of goals, modeling and forecasting, formation of scenarios, selection of the best development option and formation of the road strategy maps.

Under the condition of the appropriate functioning of the strategic planning system, a state of stability of relationships between objects, subjects and management processes is achieved, which allows forming feedback loops for timely correction and adaptation to intermediate resulting indicators. The consistency of the functionality of the elements of the strategic model leads to an increase in manageability, that is, to the effective implementation of the adopted management decisions, which contributes to the achievement of the goals of sustainable development of territories. The direct improvement of tools and methods of strategic planning in the context of ensuring the sustainable development of territorial communities should take place through the implementation of a system of measures that include the organization of information collection and processing, the formation of databases, and the construction of models for the purpose of further substantiated recommendations.

Keywords: strategy; planning; role; sustainability; local community; functions.

Fig.: 1. **Table:** 1. **References:** 11.

Бібліографічний опис для цитування:

Хохуляк О. Роль стратегічного планування в системі забезпечення сталого розвитку територіальних громад. *Науковий вісник Полісся*. 2022. № 2(25). С. 124-136.